

Suvestinė redakcija nuo 2016-03-01 iki 2017-12-31

Isakymas paskelbtas: Žin. 2009, Nr. [149-6677](#), i. k. 109203NISAK0001-244

Nauja redakcija nuo 2012-06-10:

Nr. [1-108](#), 2012-06-04, Žin. 2012, Nr. 65-3304 (2012-06-09), i. k. 112203NISAK0001-108

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL PREKYBOS ELEKTROS ENERGIJA TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2009 m. gruodžio 9 d. Nr. 1-244

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 7 straipsnio 12 punktu ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 11 dalimi:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [1-49](#), 2016-02-24, paskelbta TAR 2016-02-25, i. k. 2016-03674

t v i r t i n u Prekybos elektros energija taisykles (pridedama).

ENERGETIKOS MINISTRAS

ARVYDAS SEKMOKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2009 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1-244
(Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2012 m. birželio 4 d. įsakymo Nr. 1-108
redakcija)

PREKYBOS ELEKTROS ENERGIJA TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prekybos elektros energija taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja elektros energijos rinkos dalyvių tarpusavio santykius prekiaujant elektros energija Lietuvos Respublikos teritorijoje. Taisyklės nereglamentuoja mažmeninės prekybos elektros energija (elektros energijos tiekimo vartotojams) tvarkos ir sąlygų, kurias nustato Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančia Direktyvą 2003/54/EB (OL 2009 L 211, p. 55), 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentu (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL 2009 L 211, p. 15), Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu, Lietuvos elektros rinkos plėtros planu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 740 „Dėl Lietuvos elektros rinkos plėtros plano patvirtinimo“, ir kitais teisės aktais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-49](#), 2016-02-24, paskelbta TAR 2016-02-25, i. k. 2016-03674

3. Taisyklių tikslas – sukurti prielaidas konkurencinės elektros energijos rinkos santykių plėtrai, įtvirtinant teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimus atitinkančius elektros energijos rinkos dalyvių santykius.

4. Taisyklės yra privalomos visiems elektros energijos rinkos dalyviams. Taip pat Taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais iki leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos elektros energija prekiauja asmenys, turinys galiojantį leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių ir gaminantys elektros energiją elektrinių technologinių bandymų metu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-49](#), 2016-02-24, paskelbta TAR 2016-02-25, i. k. 2016-03674

5. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Automatizuota duomenų nuskaitymo sistema – sistema, leidžianti perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriui nuotoliniu būdu nuskaityti valandinius elektros energijos vartojimo ir elektros energijos gamybos duomenis.

Balansavimo energijos tiekėjo ataskaita – perdavimo sistemos operatoriaus sudaromas dokumentas, kuriame nustatomi gamybos, tiekimo su kitomis valstybėmis ir vartojimo balansams priskirtų visų tiekėjų vartotojų faktiškai suvartotos elektros energijos ir (arba) gamintojų faktiškai pagamintos elektros energijos kiekiai, kuriuos lyginant su planuotais ir iš anksto suprekiatais kiekiais yra nustatomi balansavimo energijos kiekiai kiekvienai rinkos balanso laikotarpio valandai.

Didmeninės prekybos dvišalės elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartys (toliau – dvišalės sutartys) – elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartys tarp elektros

rinkos dalyvių. Dvišalių sutarčių sąvoka neapima prekybos elektros energija biržoje, prekybos balansavimo ir reguliavimo energija su perdavimo sistemos operatoriumi sutarčių.

Diena – prieš prekyba elektros energija – elektros energijos biržos operatoriaus organizuojama prekyba elektros energijos biržos „diena – prieš“ prekybos platformoje, kai biržoje prekiaujama elektros energija, kuri bus tiekiamą ateinančią operatyvinę dieną.

Dienos eigos prekyba elektros energija – elektros energijos biržos operatoriaus organizuojama prekyba elektros energijos biržos „dienos eigos“ prekybos platformoje, kai, pasibaigus diena – prieš prekybai elektros energija, nepertraukiamai kiekvieną dieną prekiaujama elektros energija, prieš operatyvinės valandos pradžią.

Energijos identifikavimo kodas (toliau – EIK) – perdavimo sistemos operatoriaus suteikiamas kodas, naudojamas vykdant elektroninius apsikeitimus duomenimis tarp perdavimo sistemos operatorių ir rinkos dalyvių.

Gamybos balansas – elektros energetikos sistemos balanso dalis, kurią sudaro balansavimo energijos tiekėjo bendras (suminis) elektros energijos gamybos planas, faktiniai elektros energijos gamybos kiekiai ir elektros energijos gamybos sandoriai tarp balansavimo energijos tiekėjo ir perdavimo sistemos operatoriaus.

Operatyvinė diena – kalendorinė diena, kuomet faktiškai vyksta elektros energijos gamyba bei vartojimas. Diena reiškia 24 val., išskyrus dienas, kuomet keičiamas vasaros ir žiemos laikas.

Operatyvinė valanda – valanda, kuomet faktiškai vyksta elektros energijos gamyba bei vartojimas.

Perdavimo sistemos balanso ataskaita – perdavimo sistemos operatoriaus sudaromas dokumentas, kuriame nustatoma perdavimo tinkle visų balansavimo energijos tiekėjų vartotojų ir gamintojų suvartota ir pagaminta elektros energija bei elektros energija, skirta kompensuoti perdavimo sistemos technologines sąnaudas.

Rinkos balanso laikotarpis – kalendorinio mėnesio laikotarpis, suskirstytas valandomis, kuriam skaičiuojamas faktiškai pagamintos ir suvartotos elektros energijos kiekis. Pasibaigus šiam laikotarpiui nustatomi balansavimo energijos kiekiai ir apskaičiuojamos galutinių atsiskaitymų sumos tarp balansavimo energija prekiavusių rinkos dalyvių.

Tiekimo su kitomis valstybėmis balansas – elektros energetikos sistemos balanso dalis, kurią sudaro rinkos dalyvių, tiekiančių elektros energiją į Lietuvą iš užsienio valstybių ir (ar) iš Lietuvos į užsienio valstybes ir sudariusių su balansavimo energijos tiekėju balansavimo sutartį, bendri (suminiai) elektros energijos tiekimo į Lietuvą ir (ar) iš Lietuvos planai ir faktinio tiekimo apimtys.

Vartojimo balansas – elektros energetikos sistemos balanso dalis, kurią sudaro balansavimo energijos tiekėjo bendras (suminis) elektros energijos vartojimo planas, faktiniai elektros energijos suvartojimo kiekiai ir elektros energijos vartojimo sandoriai tarp balansavimo energijos tiekėjo ir perdavimo sistemos operatoriaus.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, *Žin.*, 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

II. ELEKTROS RINKA IR TEISĖ PREKIAUTI ELEKTROS ENERGIJA

6. Pagrindiniai elektros rinkos principai:

6.1. sąžininga konkurencija;

6.2. patikimumas;

6.3. elektros rinkos dalyvių lygiateisiškumas;

6.4. elektros rinkos informacijos aiškumas ir pasiekiamumas.

7. Didmeninę prekybą elektros energija gali vykdyti rinkos dalyviai, atitinkantys šias sąlygas:

7.1. turi licenciją ar leidimą, suteikiančius teisę vykdyti atitinkamą veiklą elektros energetikos sektoriuje;

7.2. turi galiojančią balansavimo energijos tiekimo sutartį, sudarytą su perdavimo sistemos operatoriumi arba balansavimo energijos tiekėju.

8. Didmeninės prekybos elektros energija būdai:

8.1. prekyba elektros energija pagal dvišales sutartis;

8.2. prekyba elektros energija biržoje:

8.2.1. diena – prieš prekybą elektros energija;

8.2.2. dienos eigos prekyba elektros energija;

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

8.3. Neteko galios nuo 2013-06-09

Punkto naikinimas:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin. 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

8.4. prekyba reguliavimo energija perdavimo sistemos operatoriaus organizuojamame aukcione;

8.5. prekyba reguliavimo energija panaudojant galios rezervus pagal sisteminių paslaugų sutartis, sudaromas tarp perdavimo sistemų operatorių ir (arba) tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir rinkos dalyvių;

8.6. prekyba balansavimo energija tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir balansavimo energijos tiekėjų bei kitų valstybių perdavimo sistemų operatoriais arba tarp skirstomojo tinklo operatoriaus ir gamintojų, kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie skirstomojo tinklo.

9. Didmeninė elektros energijos prekyba yra vykdoma šių rinkos dalyvių:

9.1. prekyba pagal dvišales sutartis – rinkos dalyvių, sudarančių sutartis tarpusavyje;

9.2. prekyba elektros energijos biržoje – rinkos dalyvių, įregistruotų elektros energijos biržos operatoriaus duomenų bazėje;

9.3. prekyba reguliavimo energija – perdavimo sistemos operatoriaus ir reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi sudariusių rinkos dalyvių. Perdavimo sistemos operatorius reguliavimo energija turi teisę prekiauti ir su kitų valstybių perdavimo sistemų operatoriais;

9.4. Neteko galios nuo 2013-06-09

Punkto naikinimas:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin. 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

9.5. prekyba balansavimo energija – perdavimo sistemos operatoriaus su balansavimo energijos tiekėjais ir kitų šalių perdavimo sistemos operatoriais bei balansavimo energijos tiekėju su jų gamybos, tiekimo su kitomis valstybėmis ir (ar) vartojimo balansams priskirtais rinkos dalyviais ar skirstomųjų tinklų operatorių ir gamintojų, kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie skirstomojo tinklo.

10. Prekyba didmenine elektros energija vykdoma valandomis.

11. Prekybos elektros energija etapai:

11.1. prekyba elektros energija pagal dvišales sutartis, kuri vyksta ne vėliau kaip iki balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir balansavimo energijos tiekėjų, standartinėse sąlygose numatyto informacijos apie dvišalėmis sutartimis suprekiautus valandinius elektros energijos kiekius pateikimo perdavimo sistemos operatoriumi termino pabaigos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

11.2. prekyba elektros energija biržoje, biržos reglamente nustatytu laiku;

11.3. Neteko galios nuo 2013-06-09

Punkto naikinimas:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin. 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

11.4. prekyba reguliavimo energija, kuri vyksta ne vėliau nei operatyvinę valandą;

11.5. prekyba balansavimo energija vyksta nustačius faktines gamybos ar vartojimo bei faktinių energijos mainų su kitų valstybių perdavimo sistemų operatoriais apimtis pasibaigus rinkos balanso laikotarpiui.

12. Operatyvinę valandą prekiauti elektros energija su rinkos dalyviais, sudariusiais reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartis su perdavimo sistemos operatoriumi, turi teisę tik perdavimo sistemos operatorius.

13. Elektros biržos dalyviai, siekdami apsaugoti nuo galimų elektros energijos kainų svyravimų elektros biržoje, gali prekiauti pagalbiniais instrumentais. Prekybos pagalbiniais instrumentais principai, pagalbinių instrumentų rūšys ir kitos prekybos pagalbiniais instrumentais sąlygos nustatomos prekybos pagalbiniais instrumentais reglamente. Tokią prekybą organizuojantis asmuo viešai skelbia prekybos pagalbiniais instrumentais reglamentą ir informuoja Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją apie prekybos pagalbiniais instrumentais pradžią ne vėliau kaip prieš dvi savaites iki jos pradžios.

III. PREKYBOS ELEKTROS ENERGIJA PAGAL DVIŠALES SUTARTIS TVARKA

14. Dvišalėse sutartyse nustatomos elektros energijos pirkimo–pardavimo sąlygos (kainos, kiekiai, atsiskaitymo principai ir kita).

15. Rinkos dalyviai atsako už pagal dvišales sutartis suprekiatų elektros energijos kiekių teisingumą. Pagal tą pačią dvišalę sutartį pirktos–parduotos elektros energijos kiekis privalo sutapti tiek elektros energijos pirkėjo, tiek ir elektros energijos pardavėjo teikiamoje informacijoje.

16. Rinkos dalyviai, priskirti skirtingiems gamybos, tiekimo su kitomis valstybėmis ar vartojimo balansams ir sudarę dvišalę sutartį, privalo pateikti informaciją apie valandinius kiekius perdavimo sistemos operatoriumi balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartyse su elektros rinkos dalyviais nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

17. Rinkos dalyvių, laiku nepateikusių informacijos perdavimo sistemos operatoriumi arba pateikusių skirtingą informaciją, dvišalėje sutartyje nustatyti kiekiai yra neįtraukiami į sudaromas balansavimo energijos tiekėjų ataskaitas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

IV. ELEKTROS ENERGIJOS PREKYBOS ELEKTROS BIRŽOJE TVARKA

Pakeistas skyriaus pavadinimas:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

18. Prekyba elektros energijos biržoje apima dieną – prieš ir dienos eigos prekybą elektros energija. Elektros energijos prekybos elektros biržoje tvarka ir kitos prekybos elektros biržoje sąlygos ir reikalavimai, kurie yra privalomi visiems biržos dalyviams, nustatomi elektros biržos operatoriaus paskelbtose prekybos elektros biržoje taisyklėse.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

19. Prekiauti elektros energijos biržoje gali tik elektros biržos operatoriaus duomenų bazėje įregistruoti rinkos dalyviai.

20. Visa elektros energija, kuri yra tiekiama į Lietuvą iš kitų valstybių arba iš Lietuvos kitoms valstybėms, prekiaujama tik elektros energijos biržoje.

21. *Neteko galios nuo 2013-06-09*
Punkto naikinimas:
Nr. [1-118](#), 2013-06-04, *Žin. 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08)*, i. k. 113203NISAK0001-118

22. *Neteko galios nuo 2013-06-09*
Punkto naikinimas:
Nr. [1-118](#), 2013-06-04, *Žin. 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08)*, i. k. 113203NISAK0001-118

V. PREKYBOS REGULIAVIMO ENERGIJA TVARKA

23. Perdavimo sistemos operatorius prekiauja reguliavimo energija su kitų šalių perdavimo sistemų operatoriais ir elektros rinkos dalyviais, sudariusiais reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi. Reguliavimo energijos apimtys nustatomos kiekvienai operatyvinei valandai.

24. Prekyba reguliavimo energija vykdoma perdavimo sistemos operatoriaus organizuojamame aukcione.

25. Prekybos reguliavimo energija aukcione dalyvauja tik perdavimo sistemos operatorius ir reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi sudarę asmenys, turintys technines galimybes pagal perdavimo sistemos operatoriaus dispečerinio centro nurodymą operatyviai keisti elektros energijos gamybos arba vartojimo režimus, ir kitų valstybių perdavimo sistemos operatoriai.

26. Operatyvinę valandą perdavimo sistemos operatorius organizuoja prekybą reguliavimo energija, kurios metu perdavimo sistemos operatoriaus dispečerinio centro dispečeris teikia privalomus vykdyti nurodymus dėl gamybos ir (ar) vartojimo režimų pakeitimo.

27. Perdavimo sistemos operatoriaus nurodymai reguliavimui duodami pagal pateiktus reguliavimo aukciono metu dalyvių pasiūlymus pirkti ir (ar) parduoti reguliavimo energiją. Pasiūlymai parduoti reguliavimo energiją išdėstomi kainos didėjimo tvarka, pradedant nuo mažiausios kainos pasiūlymo ir baigiant didžiausios kainos pasiūlymu. Pasiūlymai pirkti reguliavimo energiją išdėstomi kainos mažėjimo tvarka pradedant didžiausios kainos pasiūlymu ir baigiant mažiausios kainos pasiūlymu. Reguliavimo energijos pavedimų realizavimas atliekamas laikantis prieš operatyvinę valandą sudaryto kainų eiliškumo. Perdavimo sistemos operatorius gali teikti nurodymus reguliavimui nesilaikydamas nustatyto eiliškumo esant reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartyse nustatytoms sąlygoms.

28. Rinkos dalyviai, sudarę sutartį dėl reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo su perdavimo sistemos operatoriumi, privalo tiksliai įvykdyti perdavimo sistemos operatoriaus dispečerinio centro nurodymus dėl suplanuotos elektros energijos gamybos ar vartojimo apimtys ir sąlygų pakeitimo. Perdavimo sistemos operatoriaus nurodymas gali būti ginčijamas tik įvykdžius nurodymą.

29. Prekybos reguliavimo energija rezultatai, kurių pagrindu pateikiamos sąskaitos už pirktą–parduotą reguliavimo energiją, nustatomi ne vėliau kaip kitą darbo dieną po operatyvinės dienos (ar kelių operatyvinių dienų, jei jos buvo ne darbo dienos) pagal perdavimo sistemos operatoriaus ataskaitas apie visus nurodymus reguliavimui per praėjusią dieną (ar kelias dienas, jei jos buvo ne darbo dienos).

30. Atsiskaitymų tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir reguliavimo energijos aukciono dalyvių prekiaujant reguliavimo energija sąlygos nustatomos reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartyse. Perdavimo sistemos operatorius bendrąsias reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarties nuostatas skelbia savo interneto svetainėje.

VI. PREKYBOS BALANSAVIMO ENERGIJA TVARKA

31. Prie perdavimo tinklo prijungti gamintojai, kurių elektrinių elektros energijos gamybos režimą kontroliuoja perdavimo sistemos operatoriaus dispečerinis centras, privalo su

perdavimo sistemos operatoriumi pasirašyti balansavimo energijos ir reguliavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartis ir sudaryti gamybos balansus. Gamintojai, kurių elektros įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų, privalo su skirstomųjų tinklų operatoriumi arba su balansavimo energijos tiekėju pasirašyti balansavimo atsakomybės sutartis.

32. Perdavimo sistemos operatorius parengia ir savo interneto svetainėje viešai skelbia balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų tarp perdavimo sistemos operatoriaus ir balansavimo energijos tiekėjų, standartines sąlygas.

33. Gamybos ir vartojimo balansų sudarymo ir valdymo principai:

33.1. Rinkos balanso laikotarpiu vartotojas ar gamintojas gali būti priskirtas tik vienam balansavimo energijos tiekėjo vartojimo arba gamybos balansui.

33.2. Vienas vartotojo ar gamintojo objektas, prijungtas prie perdavimo ar skirstomojo tinklo, turi būti priskirtas tik vieno balansavimo energijos tiekėjo gamybos arba vartojimo balansui.

33.3. Gamybos balansui priskirti gamintojai operatyvinę valandą privalo patiekti į tinklą elektros energiją pagal balansavimo energijos tiekėjo iš anksto nustatytą planinį grafiką kiekvienam gamintojui.

33.4. Gamybos ir vartojimo balansai sudaromi atskirai, pagal balansavimo energijos tiekėjo planuojamus vartojimo iš tinklo ir patiekimo į tinklą duomenis.

34. Balansavimo energijos tiekėjai privalo nupirkti iš perdavimo sistemos operatoriaus arba parduoti perdavimo sistemos operatoriumi balansavimo energiją.

35. Balansavimo energijos tiekėjų (ir jų aptarnaujamų tiekėjų bei skirstomųjų tinklų operatoriaus) kas valandą patiektos (vartotojų ar skirstomųjų tinklų operatoriaus suvartotos) elektros energijos faktiniai kiekiai nustatomi:

35.1. vartotojų, kuriems priskirti komercinės apskaitos prietaisai yra prijungti prie automatizuotos duomenų nuskaitymo sistemos, suvartotos elektros energijos apimtys kas valandą nustatomos pagal šių komercinės apskaitos prietaisų rodmenis. Dėl techninių ar kitų priežasčių sutrikus tokiems komercinės apskaitos prietaisams ar automatizuotai duomenų nuskaitymo sistemai, šių vartotojų per kiekvieną valandą suvartotos elektros energijos kiekiai nustatomi pagal Taisyklių 35.2.2 punktą;

35.2. vartotojų, kuriems priskirti komercinės apskaitos prietaisai yra neprijungti prie automatizuotos duomenų nuskaitymo sistemos, suvartotos elektros energijos kiekiai nustatomi:

35.2.1. vartotojų per mėnesį faktiškai suvartotas elektros energijos kiekis nustatomas pagal apskaitos prietaisų rodmenis ir (ar) kitais Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse ar sutartyje nustatytais būdais;

35.2.2. vartotojų kas valandą faktiškai suvartotas elektros energijos kiekis nustatomas per mėnesį faktiškai suvartotą elektros energijos kiekį dauginant iš netolygumo koeficiento k_i , kuris apskaičiuojamas pagal formulę:

$$k_i = \frac{E_i - \sum_n e_{n_i}}{\sum_{i=1}^m (E_i - \sum_n e_{n_i})},$$

kur:

k_i – vartojimo netolygumo koeficientas i -tąją valandą atitinkamame skirstomajame tinkle;

m – kalendorinio mėnesio valandų skaičius;

E_i – faktinis elektros energijos kiekis i -tąją valandą perdavimo sistemos operatoriaus perduotas į atitinkamą skirstomąjį tinklą ir prie skirstomųjų tinklų operatoriaus tinklo prijungtų gamintojų patiektas į tinklą;

e_{ni} – n -tosios automatizuotos duomenų nuskaitymo sistemos, priklausančios atitinkamam elektros skirstomųjų tinklų operatoriui, apskaitytas elektros energijos kiekis i -tąją valandą.

36. Skirstomųjų tinklų operatorius atlieka vartotojų objektų, kuriems suvartotos elektros energijos kiekis nustatomas Taisyklių 35.2.2 punkto tvarka, kasvalandinio suvartotos elektros energijos kiekio apskaičiavimus pagal tiekėjus.

37. Balansavimo energijos tiekėjo vartojimo balanso balansavimo energijos kiekis kiekvieną valandą apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp balansavimo energijos tiekėjo nupirkto iki operatyvinės valandos elektros energijos kiekio ir operatyvinę valandą to balansavimo energijos tiekėjo vartotojų suvartotos elektros energijos kiekio, kuris apskaičiuojamas Taisyklių 35 punkto nustatyta tvarka.

38. Balansavimo energijos tiekėjo gamybos balanso balansavimo energijos kiekis kiekvieną valandą apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp gamintojo parduotos iki operatyvinės valandos elektros energijos kiekio ir to gamintojo operatyvinę valandą patiektos į tinklą elektros energijos kiekio. Prie parduotos elektros energijos kiekio gamintojui priskiriamas ir reguliavimo energijos kiekis, jei duotas nurodymas reguliavimui didinti elektros energijos gamybą pagal nustatytą grafiką, bei atimamas reguliavimo energijos kiekis, jei duodamas nurodymas reguliavimui mažinti elektros energijos gamybą pagal nustatytą grafiką.

39. Balansavimo energijos tiekėjo tiekimo su kitomis valstybėmis balanso balansavimo energijos kiekis kiekvieną valandą apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp balansavimo energijos tiekėjo parduotos ar nupirkto iki operatyvinės valandos elektros energijos kiekio ir faktiškai patiektos į Lietuvą iš kitų valstybių ar iš Lietuvos – kitoms valstybėms elektros energijos kiekio.

40. Balansavimo energijos tiekėjo, prekiaujančio reguliavimo energija su perdavimo sistemos operatoriumi, vartojimo balanso balansavimo energijos kiekis kiekvieną valandą apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp balansavimo energijos tiekėjo nupirkto iki operatyvinės valandos elektros energijos kiekio ir operatyvinę valandą to balansavimo energijos tiekėjo vartotojų suvartotos elektros energijos kiekio. Prie nupirkto elektros energijos kiekio balansavimo energijos tiekėjui priskiriamas ir reguliavimo energijos kiekis, jei duotas nurodymas reguliavimui didinti elektros energijos vartojimą pagal nustatytą grafiką, bei atimamas reguliavimo energijos kiekis, jei duodamas nurodymas reguliavimui mažinti elektros energijos vartojimą pagal nustatytą grafiką.

41. Kiekvienos valandos balansavimo energijos kaina nustatoma vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtintu Balansavimo energijos kainos nustatymo tvarkos aprašu.

42. Vartotojams, kurių elektros įrenginiai prijungti prie skirstomųjų tinklų, bet jų komercinės apskaitos prietaisai neprijungti prie automatinės duomenų nuskaitymo sistemos, keičiant tiekėją, faktiškai vartotojo suvartotos elektros energijos kiekis per paskutinio ataskaitinio laikotarpio dalį, kurią vartotojas pirkto elektros energiją iš tiekėjo, nustatomas taikant Taisyklių 35.2.2 punkte nustatytą tvarką, atsižvelgiant į faktinį atitinkamo mėnesio dienų, kurias vartotojas pirkto elektros energiją iš tiekėjo, skaičių.

43. Pasibaigus kalendoriniam mėnesiui perdavimo sistemos operatorius, remdamasis elektros energijos komercinės apskaitos sistemos duomenimis bei prekybos rezultatais, per 8 (aštuonias) darbo dienas nustato praėjusio kalendorinio mėnesio kiekvienos dienos rezultatus valandomis ir pateikia visiems balansavimo energijos tiekėjams balansų ataskaitas.

44. Atsiskaitymų prekiaujant balansavimo energija sąlygos tarp balansavimo energijos tiekėjų ir perdavimo sistemos operatoriaus nustatomos balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartyse.

VII. INFORMACIJOS MAINŲ PRINCIPAI ELEKTROS ENERGIJOS RINKOJE

45. Perdavimo sistemos operatorius yra atsakingas už elektroninės duomenų apsikeitimo su rinkos dalyviais sistemos įdiegimą.

46. Visiems rinkos dalyviams, kurie verčiasi didmenine elektros energijos prekyba Taisyklėse nustatytais būdais, perdavimo sistemos operatorius suteikia EIK.

47. Siekiant identifikuoti rinkos dalyvius EIK privalo būti naudojamas visuose rinkos dalyvių elektroniniuose duomenų apsikeitimuose.

48. Perdavimo sistemos operatorius EIK skelbia viešai.

49. Perdavimo sistemos operatorius atsakingas už perdavimo sistemos balanso ataskaitos sudarymą ir atskirų balansų ataskaitų pateikimą balansavimo energijos tiekėjams pagal Taisyklių 43 ir 52 punktų reikalavimus.

50. Balansavimo energijos tiekėjai ne vėliau kaip prieš 14 (keturiolika) kalendorinių dienų iki balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarties įsigaliojimo ar nutraukimo privalo informuoti perdavimo sistemos operatorių ar skirstomųjų tinklų operatorių, prie kurio tinklų prijungti tiekėjo vartotojai ar gamintojai, apie sudarytas arba numatytas sudaryti, taip pat apie nutrauktas arba numatytas nutraukti balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartis su tiekėjais ar gamintojais.

51. Skirstomųjų tinklų operatorius, pasibaigus kalendoriniam mėnesiui, ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas privalo pateikti:

51.1. perdavimo sistemos operatoriumi – turimus duomenis apie kiekvieno balansavimo energijos tiekėjo vartojimo ir (ar) gamybos balansuose apskaitytus elektros energijos kiekius valandomis;

51.2. tiekėjui – turimus duomenis apie skirstomųjų tinklų operatoriaus veiklos licencijoje nurodytoje teritorijoje esančių vartotojų, sudariusių elektros energijos tiekimo sutartis su šiuo tiekėju, mėnesinius suvartotos elektros energijos kiekius;

51.3. balansavimo energijos tiekėjui – turimus duomenis apie skirstomojo tinklo operatoriaus licencijuojamoje teritorijoje esančių vartotojų, kurie elektros energiją perka iš tiekėjų, su kuriais balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį sudaręs balansavimo energijos tiekėjas, suminius suvartotos elektros energijos kiekius valandomis pagal kiekvieną tiekėją.

52. Perdavimo sistemos operatorius, pasibaigus rinkos balanso laikotarpiui, ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas privalo pateikti:

52.1. tiekėjui – turimus duomenis apie prie perdavimo tinklo prijungtų vartotojų, sudariusių elektros energijos tiekimo sutartis su šiuo tiekėju, suvartotos elektros energijos kiekius;

52.2. balansavimo energijos tiekėjui – turimus duomenis apie prie perdavimo tinklo prijungtų vartotojų, kurie elektros energiją perka iš tiekėjų, su kuriais balansavimo sutartį sudaręs šis balansavimo energijos tiekėjas, suminius suvartotos elektros energijos kiekius valandomis pagal kiekvieną vartotoją.

53. Perdavimo sistemos operatorius, pasibaigus rinkos balanso laikotarpiui, ne vėliau kaip per 8 (aštuonias) darbo dienas paruošia perdavimo sistemos balanso ataskaitą bei paskelbia ją viešai.

54. Perdavimo sistemos operatorius valandos reguliavimo nurodymų kainų svertinio vidurkio reikšmės skelbia viešai.

55. Perdavimo sistemos operatorius, vadovaudamasis balansavimo energijos tiekėjų pateikta informacija apie iš anksto suderintus elektros energijos tiekimus į Lietuvą iš trečiųjų šalių ir iš Lietuvos į trečiąsias šalis, viešai skelbia valandinius suminius operatyvinės dienos importo ar eksporto kiekius su trečiosiomis šalimis.

VII¹ JUNGIAMŲJŲ ELEKTROS ENERGIJOS LINIJŲ PRAL AidUMŲ NUSTATYMAS IR PASKIRSTYMAS PREKYBAI ELEKTROS ENERGIJA

55¹. Siekdamas užtikrinti sistemos patikimumą ir saugumą, perdavimo sistemos operatorius bendradarbiauja su kitais perdavimo sistemos operatoriais keisdamasis informacija apie fizinius elektros energijos srautus regione, jungiamųjų linijų pralaidumus ir kitais reikalingais duomenimis.

55². Perdavimo sistemos operatorius privalo siekti sudaryti bendrą su Baltijos valstybių perdavimo sistemos operatoriais susitarimą dėl jungiamųjų linijų pralaidumų nustatymo ir paskirstymo, kuris teisės aktų nustatyta tvarka teikiamas derinti Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai.

55³. Baltijos perdavimo sistemos operatoriams nepasiekus susitarimo dėl bendro jungiamųjų linijų pralaidumų nustatymo ir paskirstymo, Perdavimo sistemos operatorius, suderinęs su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, tvirtina ir skelbia Lietuvos elektros energetikos sistemos jungiamųjų linijų valdymą, pralaidumo paskirstymą ir reguliavimą reglamentuojančias taisykles (toliau – Taisyklės).

55⁴. Taisyklės turi atitikti 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamente (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinančių Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, įtvirtintus proporcingumo, nediskriminavimo ir skaidrumo principus.

55⁵. Perdavimo sistemos operatorius, nustatydamas jungiamųjų linijų pralaidumus, įvertina techninį sistemos pralaidumą įvairiais darbo režimais, sisteminių paslaugų įtaką nustatomų pralaidumų dydžiams, N-1 sistemos patikimumo kriterijų, techninę jungiamųjų linijų tarp atskirų energetikos sistemų patikimumo ribą.

55⁶. Kiekviename jungiamųjų linijų skerspjūvyje su Lietuvos Respublika besiribojančia elektros energetikos sistema jungiamųjų linijų pralaidumų nustatymas elektros rinkai atliekamas skirtingais planavimo periodais, atitinkančiais elektros rinkos veikimo principus ir pralaidumų paskirstymo procedūras.

55⁷. Perdavimo sistemos operatoriaus nustatyti jungiamųjų linijų pralaidumai yra paskirstomi viešajame (ilgalaikiame pajėgumų, angl. *explicit*) ir (arba) uždarajame (vienalaikiame pajėgumų ir energijos, angl. *implicit*) perdavimo galių aukcionuose pagal Baltijos valstybių perdavimo sistemos operatorių susitarimą dėl jungiamųjų linijų pralaidumų nustatymo ir paskirstymo arba Taisyklėse nustatyta tvarka.

55⁸. Baltijos perdavimo sistemos operatorių susitarimą dėl jungiamųjų linijų pralaidumų nustatymo ir paskirstymo ir (arba) Taisyklės derina ir kontroliuoja jų laikymąsi Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

Papildyta skyriumi:

Nr. [1-238](#), 2013-12-13, paskelbta TAR 2014-02-19, i. k. 2014-01766

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

56. Asmenys, pažeidę Taisyklės, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1-108](#), 2012-06-04, Žin., 2012, Nr. 65-3304 (2012-06-09), i. k. 112203NISAK0001-108

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas

Nr. [1-108](#), 2012-06-04, Žin., 2012, Nr. 65-3304 (2012-06-09), i. k. 112203NISAK0001-108

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. 1-244 "Dėl Prekybos elektros energija taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas

Nr. [1-118](#), 2013-06-04, Žin., 2013, Nr. 61-3033 (2013-06-08), i. k. 113203NISAK0001-118

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. 1-244 "Dėl Prekybos elektros energija taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas

Nr. [1-238](#), 2013-12-13, paskelbta TAR 2014-02-19, i. k. 2014-01766

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. 1-244 „Dėl prekybos elektros energija taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, Įsakymas

Nr. [1-49](#), 2016-02-24, paskelbta TAR 2016-02-25, i. k. 2016-03674

Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymo Nr. 1-244 „Dėl Prekybos elektros energija taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo